

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук
(
Кафедра електроніки і енергетики

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Основи техніки напівпровідникових фотоприймачів

вибіркова

Освітньо-професійна програма Мікро- та наносистемна техніка

Спеціальність 153 – Мікро- та наносистемна техніка

Галузь знань 15 – Автоматизація та приладобудування

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Мова навчання українська

Розробники: Козярьський Іван Петрович доцент, кандидат фіз.-мат. наук, доцент

Профайл викладача (-ів)

<http://ptcsi.chnu.edu.ua/teachers/%d0%ba%d0%be%d0%b7%d1%8f%d1%80%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%b8%d0%b9-%d1%96%d0%b2%d0%b0%d0%bd-%d0%bf%d0%b5%d1%82%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%87/>

Контактний тел. 050 71 49 307

E-mail: i.koziarskyi@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

Консультації П'ятниця з 15.00 до 16.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Завданням вивчення дисципліни “Основи техніки напівпровідникових фотоприймачів” є освоєння студентами принципів будови та функціонування напівпровідникових фотоприймачів.

2. Метою навчальної дисципліни “Основи техніки напівпровідникових фотоприймачів” є сформувати у студентів знань, вмінь і навичок із фізичних основ техніки напівпровідникових фотоприймачів, зокрема процесів, які протікають в напівпровідникових елементах під дією освітлення.

3. Пререквізити. Фізичні основи електроніки. Основи твердотільної електроніки.

4. Результати навчання

- **знати:** фізичну суть процесів та явищ, які протікають в напівпровідникових фотоприймачах при поглинанні світла, принципи їх роботи та основні параметри, а також технологічні аспекти дослідження фотодіодів, оптопар, волоконно-оптичних світловодів та фотоприймальних пристроїв;

- **вміти:** самостійно за допомогою сучасних інформаційно-комп’ютерних технологій та користуючись сучасною технічною і довідковою літературою обґрунтовано застосовувати напівпровідникові фотоприймачі в фотодетектуючих системах.

Програмні результати навчання

Застосовувати знання принципів дії пристроїв і систем мікро- та наносистемної техніки при їхньому проектуванні та експлуатації.

Оцінювати характеристики та параметри матеріалів пристроїв мікро- та наносистемної техніки, знати та розуміти основи твердотільної та оптичної електроніки, наноелектроніки, електротехніки, аналогової та цифрової схемотехніки, мікропроцесорної техніки.

Досліджувати характеристики і параметри мікро- та наносистемної техніки, приладів фізичної та біомедичної електроніки з урахуванням цілей дослідження, вимог та специфіки вибраних технічних засобів.

Застосовувати результати досліджень фізичних явищ в тонкоплівкових і мікро- та нанорозмірних напівпровідникових об’єктах для побудови елементів мікро- та наносистемної техніки.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Основи техніки напівпровідникових фотоприймачів												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	Змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна, дистанційна	4	7	4,5	135	3	15			30	90		Залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика галузі						
Тема 1. Класифікація ОЕП та фізичні процеси в них.	5	1				4
Тема 2. Фоторезистори	5	1				4
Тема 3. Фотодіоди	5	1				4
Тема 4. Фототранзистори	5	1				4
Тема 5. Фототиристори	5	1				4
Тема 6. Світловипромінювальні діоди	6	1				5
Тема 7. Оптопари	7	2				5
Разом за ЗМ 1	38	8				30
Змістовий модуль 2. Інтегральна оптика						
Тема 8. Оптоелектронні інтегральні мікросхеми	7	1				6
Тема 9. Модель діелектричного хвилеводу	7	1				6
Тема 10. Оптичні відгалужувачі	7	1				6
Тема 11. Фотоприймальні пристрої ОЕ ІМС	8	2				6
Тема 12. Застосування структур метал – діелектрик – напівпровідник (МДН) в інтегральній оптиці	8	2				6
Разом за ЗМ 2	37	7				30
Змістовий модуль 3. Лабораторні заняття						
Лабораторні роботи	60			30		30
Разом за ЗМ 3	60			30		30
Усього годин	135	15		30		90

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми	К-ть годин
1	Класифікація ОЕП та фізичні процеси в них.	4
2	Фоторезистори	4
3	Фотодіоди	4
4	Фототранзистори	4
5	Фототиристори	4
6	Світловипромінювальні діоди	5
7	Оптопари	5
8	Оптоелектронні інтегральні мікросхеми	6
9	Модель діелектричного хвилеводу	6
10	Оптичні відгалужувачі	6
11	Фотоприймальні пристрої ОЕ ІМС	6
12	Застосування структур метал – діелектрик – напівпровідник (МДН) в інтегральній оптиці	6

5.4. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дослідження характеристик і параметрів напівпровідникових фоторезисторів	6
2	Дослідження характеристик і параметрів напівпровідникових фототранзисторів	6
3	Дослідження характеристик і параметрів напівпровідникових фототиристорів	6
4	Дослідження характеристик і параметрів оптопари	6
5	Дослідження характеристик діелектричного хвилеводу	6

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Форми поточного контролю: усні та письмові (тестування, лабораторні роботи) відповіді студента.

Форма підсумкового контролю: залік.

Засоби оцінювання

Засоби оцінювання та демонстрування результатів навчання:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах тощо;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за шкалою ECTS та національною шкалою на заліку з дисципліни "Основи техніки напівпровідникових фотоприймачів"

Знання студентів на заліку оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки. Студент має відповісти на три питання до дисципліни «Основи техніки напівпровідникових фотоприймачів», які поставлені у відповідному білеті. За відповідь на перше і друге питання у білеті студент може максимально одержати по 13 балів, на третє питання – 14 балів. Результати іспиту оцінюються відповідно до прийнятої уніфікованої університетської шкали: 40 балів від загальної 100-бальної, при цьому:

0–2 балів. Студент виявляє слабке уявлення про фізичні основи техніки напівпровідникових фотоприймачів.

3-5 балів. Студент має фрагментарні уявлення з предмета вивчення і може відтворити окремі його частини. Знає основні закономірності фізичних основ техніки напівпровідникових фотоприймачів, але не розуміє їх призначення.

6-7 балів. Студент знає окремі факти, що стосуються фізичних основ техніки напівпровідникових фотоприймачів, що їх формують.

8-9 балів. Студент за допомогою викладача відтворює окремі частини начального теоретичного матеріалу, дає визначення основних понять і формулює окремі закони й закономірності, що розглядалися в курсі.

10-11 бала. Студент самостійно відтворює значну частину навчального матеріалу, формулює закони й закономірності, що розглядалися в курсі, але допускає несуттєві помилки. Може пояснити процеси або явища техніки напівпровідникових фотоприймачів.

11-12 балів. Студент самостійно відтворює практичний і теоретичний навчальний матеріал, пояснює суть фізичних основ техніки напівпровідникових фотоприймачів, узагальнює їх, але допускає неточності.

12-14 балів. Студент вільно володіє засвоєними знаннями і використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно оцінює суть явищ і процесів, що виникають в техніці напівпровідникових фотоприймачів, встановлює зв'язки між явищами що там протікають, має системні знання з предмета, аргументовано використовує їх, у тому числі в проблемних

ситуаціях; самостійно знаходить і використовує інформацію згідно з поставленим завданням; аналізує додаткову інформацію.

У відомість обліку успішності та залікову книжку (індивідуальний навчальний план) студента заноситься сумарна кількість балів поточного (0-60 балів) та підсумкового контролю (залік; 0-40 балів) згідно такої таблиці:

Шкала переведення балів, отриманих студентом за результатами поточного та підсумкового контролю

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3	40	100
T1	T2	T3	T4	T8	T9	T10			
2	3	3	3	4	4	4			
T5	T6	T7		T11	T12		20		
3	3	3		4	4				

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

7. Рекомендована література основна

1. Козярьський І. П. Фотоелектроніка та оптоелектронні прилади : навчальний посібник. – Чернівці : Рута, 2019. – 136 с.
2. Игнатов А. Н. Оптоэлектроника и нанофотоника : учебное пособие / А. Н. Игнатов. 4-е изд., стер. – Санкт-Петербург : Лань, 2020. – 596 с.
3. Плєнкін, А. П. Однофотонные приёмники для систем квантового распределения ключей : учебное пособие : / А. П. Плєнкін, К. Е. Румянцев ; Ростов-на-Дону ; Таганрог : Южный федеральный университет, 2020. – 117 с.
4. Сидоров, А. И. Сенсорная фотоника : учебное пособие : / А. И. Сидоров ; Санкт-Петербург : Университет ИТМО, 2019. – 99 с.
5. Чадюк В. О. Оптоелектроніка: від макро до нано. Передавання, перетворення та приймання оптичного випромінювання. Книга перша : навчальний посібник / В. О. Чадюк ; – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. – 398 с.
6. Филачев А. М., Таубкин И. И., Тришенков М. А. Фотоприемники в оптико-электронных приборах и системах. Физматкнига, 2016. – 104 с.
7. Пономаренко В. П., Филачев А. М. Инфракрасная техника и электронная оптика. Становление научных направлений. 1946-2016. Физматкнига, 2016. – 448 с.

допоміжна

1. Цуканов В. Н. Волоконно-оптическая техника. Практическое руководство : учебное пособие / В. Н. Цуканов, М. Я. Яковлев. — 4-е изд., испр. и доп. — Вологда : Инфра-Инженерия, 2019. — 300 с.
2. Оптоелектроніка. Частина 2. Прилади та пристрої : навч. посіб. / Э. И. Черняков, Ю. П. Мачехин, М. П. Кухтин, С. М. Кухтин // М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т радіоелектроніки. – Харків : ХНУРЕ, 2016. – 292 с.
3. Щапова И. А. Основы оптоэлектроники и лазерной техники. Учебное пособие по английскому языку для технических вузов. 2017. – 235 с.
4. Курбатов Л. Н. Оптоэлектроника видимого и инфракрасного диапазонов спектра. Физматкнига, 2013. – 400 с.
5. Филачев А. М., Таубкин И. И., Трищенко М. А. Твердотельная фотоэлектроника. Фотодиоды. Физматкнига, 2011. – 448 с.
6. Филачев А. М. , Таубкин И. И. , Трищенко М. А. Современное состояние и магистральные направления развития фотоэлектроники. Физматкнига, 2010. – 128 с.
7. Напівпровідникова фотоелектроніка : навч. посіб. / В. П. Савчин, І. І. Іжнін, М. М. Ваків : ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 727 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Дистанційне навчання
2. Література по курсу
3. Інтернет.